

Nr 693

Av herr Bark m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 146, angående folkhögskolans ställning och uppgifter.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 146 betecknar departementschefen (s. 49—50) strävandena att skapa bättre betingelser för samverkan mellan folkhögskolorna och det övriga folkbildningsarbetet såsom en huvudtanke i skolkommissionens förslag. Som ett led i dessa strävanden förordas i propositionen, att folkhögskollärare skall kunna få fullgöra viss del av sin tjänstgöring som studiecirkelledare, medan kombinationen folkhögskollärare—folkbildningskonsulent betecknas som »utan tvekan värd att prövas», dock med hänsyn till skolornas intressen »med en viss varsamhet», varefter departementschefen slutligen förklarar sig »icke beredd att i förevarande sammanhang ta slutlig ställning till denna fråga», som »bör ytterligare övervägas vid höstens budgetberedning» i samband med avvägningen av statsbidraget till konsulentverksamheten. Departementschefen konstaterar dock, att kombination av folkhögskollärartjänst med bildningskonsulenttjänst tidigare förekommit i några fall och att »erfarenheterna av en dylik anordning har varit goda».

Skolkommissionens förslag (SOU 1953: 24 s. 36) redovisar som motiv för nämnda kombination av tjänster, att »ett samarbete mellan skolorna och bildningsorganisationerna medför avgjorda fördelar för båda parter». Denna ståndpunkt grundas på gemenskapen i syfte och arbetsformer: både folkhögskolan och det frivilliga folkbildningsarbetet vänder sig till åldersgrupper ovanför skolpliktsåldern, syftar till samhälleligt betydelsefulla kunskaps- och bildningsmål, vägrar engagera sig i åsiktspropaganda, grundar sin verksamhet på frivillighet och bedriver sitt arbete i fria former.

Denna av skolkommissionen framhävda gemenskap mellan folkhögskolorna och bildningsarbetet i bygden kring dem har under senare år ytterligare markerats. Inte minst har den snabba utvecklingen av vuxenpedagogiken med gruppstudiemetoder, estradsamtal, dialogföreläsningar, bok- och biblioteksteknik m. m. haft betydelse härvidlag. För folkbildningsarbetets pedagogiska fördjupning torde därför en anknytning av akademiskt utbildade folkhögskollärare till bildningskonsulentverksamhet nu kunna bli av ännu större betydelse än tidigare, då dessa lärare bör kunna fungera både som rådgivare i allmän folkbildningmetodik och som experter i sina ämnen. I jämförelse med övriga statsbidrag till studieledarutbildning, pedagogisk försöksverksamhet etc. inom folkbildningsarbetet torde kostnaderna för den föreslagna konsulentverksamheten bli förhållandevis låga.

Även ur skolornas synpunkt torde avgjorda fördelar nu vara att vinna med föreslagna kombinerade tjänster. Det fria och frivilliga folkbildningsarbetets nya pedagogiska rön och erfarenheter bör i många fall kunna befrukta verksamheten vid folkhögskolorna. Personkontakterna under arbetet på fältet torde ha avsevärd betydelse för en god elevrekrytering av ideellt intresserad studiemogen ungdom. Den kontakt med bygdelivet, som är en så väsentlig grund för varje folkhögskolas samhällseliga förankring, skulle lättare kunna nås. De folkhögskolor, som i sitt arbetsprogram måste räkna med någon halvtidstjänst, inte minst de som har ett relativt avskilt läge, skulle genom en kombinerad tjänst få möjligheter att lättare till sig knyta kvalificerade lärare. Skolorna skulle också lättare kunna till bygdearbetet i första hand knyta den av lärarna vid resp. skolor, som bäst lämpade sig härför.

Helt allmänt torde det slutligen ur samhällets synpunkt kunna sägas, att bildningsarbetets fördjupning är av vital betydelse för vår demokratis sätt att fungera i en tid, som kräver alltmer kunskaper och bildning av såväl ungdom som vuxna. Den ovan angivna anknytningen mellan folkhögskolan och det allmänna folkbildningsarbetet skulle också ur denna synpunkt vara av ett visst värde.

Under hänvisning till vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen i enlighet med skolkommissionens förslag måtte besluta att mellan folkhögskola och regionalt bildningsförbund överenskommelse skall kunna träffas, att heltidsanställd lärare skall fullgöra hälften av sin tjänstgöringsskyldighet under vinterkurs i form av konsulentverksamhet inom förbundet.

Stockholm den 16 oktober 1957

Hernfrid Bark

Olof Hammar

Stig Alemyr

O. Malmberg

Harald Larsson

i Hedenäset